

zavetje. Tudi če so jim košare ali posode padale z glave, so jih pustile prav tam ležati na tleh. Kdor je imel voz in konja, ta jo je ubral v največjem diru proč od šrapnelov. Vse je imelo, vse, moški in ženske, konji, kokoši, piščeta, vozovi in posode, vse je imelo le eno željo: proč, proč od nevarnega kraja! V par trenutkih je bilo tudi v resnici vse proč. Trg je bil prazen vseh onih, ki so mogli pete odnesti, ali vsaj biti od drugih odnešeni. Ostale so samo mize, na njih kupi sadja in zelenjave, po tleh mešanica različnega prodajnega blaga, povsod pa nered. Bilo je prav tako, kakor da bi granata udarila, dasi ni udarila. Kjer je bil drugače največji šum in največ klepetanja — je zavladala sedaj popolna grobna tišina. Šrapneli znajo res učinkovati!

Ko se je zdelo, da šrapnelov ne bo več, so se zopet prikazala prva živa bitja. Najprej je prišla branjevka. Počasi in plaho je pokazala izza kota — najprej svojo glavo, potem ostali život, potem pa še noge. In sedaj je tekla kar je mogla; prišla je na trg, se sklonila pod mizo, potegnila ven svoje kokoši in bežala z njimi, da so uboge živalice kričale, kot bi bile obsedene. Vzglede naše branjevke je tudi druge opogumil. Prihajali so tudi z vozovi, a zginjali zopet, kakor da bi jim bili šrapneli za petami. Vrnili so se življenje sicer na trg, tudi red se je spet povrnil, a manjkala je tista živahna neskrbnost, ki je vsakemu trgu tako bistveno lastna.

Italijani pri Gorici ne bodo prodrli naših postojank.

Ivan Mermolja, načelnik krompirjeve zadruga za goriško okolico, nam piše dne 16. julija iz Vrtojbe pri Gorici o bojih, ki divjajo sedaj v ozemlju Gorice:

Jugozahodno od Gorice je noč in dan italijanska kanonada. Italijani z brezštevlnimi strelji napadajo naše navadne postojanke. Naši mnogo ne odgovarjajo, razun na večer z navadnimi in strojnimi puškami in sicer najbolj tedaj, ko se polentariji približajo našim žičnatim ograjam. Sicer so pa Italijani že obupani. Ko dobijo povelje za prodiranje, pa odgovarjajo častnikom: „La vadi lei prima signor!“ (Le pojdite Vi gospod naprej!) Vojaki, ki se borijo okrog Kalvarije, pravijo, da Italijani, posebno mlajši, kačar naši krepko odgovarjajo italijanskim strelom, obupno kličejo: „O Dio, o mama mia, ainto, ainto!“ (O Bog, o mama moja, pomagajte, pomagajte!)

Naši domačini (civilni ljudje) so malo preveč srčni. Zal jim je lepih poljskih pridelkov, pa jih kar kradejo izpod granat. Marsikdo plača to predrznost z življenjem. Včeraj je ubilo člana odbora naše zadruga, Franca Zavradlav iz St. Andraža. Krompir še vedno pošiljamo na Dunaj in sicer do deset vagonov dnevno. Italijani so res reveži, ker niso mogli tega preprečiti. Prepričan sem, da Italijani pri Gorici ne bodo prodrli naših postojank. Ljudstvo slovenske narodnosti noče zapustiti ročne grude, dasiravno padajo sovražne krogle na njih zemljo in rušijo naša domovja . . .

Italijanski podaniki v Gorici.

Italijanskih podanikov v Gorici je bilo precej. To se je videlo zlasti, ko so odhajali domov še pred vojno. V raznih obrtih so bili zakopani in dobro se jim je godilo. Magistrat kot obrtna oblast jim je šel na roko, Slovencem pa nagajal in delal škodo, kjer je bil mogel. Ko je izbruhnila vojska, so šli kar po vrsti, nekateri prav dobro založeni z denarjem. Prosluli goriški Lah Brezina je potegnil čez Matajen, namesto da bi bil pošteno oblekel avstrijsko vojaško suknjo. Kavarnar v „Cafe Nazionale“ v Gosposki ulici si je napravil veliko premoženje, katero je odnesel seboj. In koliko je zaslužil slovenskega denarja! Naši gorjani so se tam ustavljali in puščali največkrat preveč denarja „regnicolo“, ki drugače za nje ni imel lepe besede in se mu ni zdelo vredno, pričeti se slovensčine. Tam pa so se shajali tudi razni „prijatelji“ Slovencev. V vseh obrtih so bili zastopani in še tisti sejmarski kričač, ki se je drl na Travniku sredi kmečkih ljudi, in prodajal „dobra blaga“, je bil „regnicolo.“ Tisočake je prihranil in šel z njimi v blaženo Italijo. — Po vojski bo v tem oziru pač malce drugače.

Bovec, Predil, Rabel in Naborjet.

„Berliner Tageblatt“ ima iz vojnopisnega urada dne 15. t. m. sledeče:

Italijani ponavljajo svoja netočna poročila. In tako je izmišljena vest, da so zaporni fort na Predilu, v Rablju, v Naborjetu in Boycu razbiti. Kljub 7-tedenskem naporu in kljub temu, da so na teh mestih zbrali prvovrstne čete in težko artilerijo, vendar se niso približali svojemu cilju. Vojna podvzetja proti tej fronti so se začela dne 20. maja. Prva granata je padla v bližini predilske poti. Od tedaj npr. prestano obstreljujejo Predil. Na laški ogenj je odgovorila utrdba v Rablju in doglala, da so se Lah ugnjezdili na sedlu Nevea, odkjer so streljali z gorskimi topovi na trdnjavo. Pa kmalu so svoje topove umaknili. Istočasno so Lah napravili sunek proti Na-

borjetu, ki je bil ravno tako odbit. Dne 12. junija so zbrali večje sile južno od Bovea. Proti Naborjetu niso potisnili samo možnarjev, ampak tudi ladijske topove. Do začetka julija je sovražnik nastreljal že ogromno množino težkih granat, vendar ni mogel prodreti utrbe Hensel, ki tudi še zdaj vedno odgovarja, kakor sem se sam prepričal. Vsi junaški branitelji utrbe Hensel so bili odlikovani. Tudi Predil, na katerega streljajo neprestano s topovi najtežjega kalibra, še vedno odgovarja z ognjem. Laška artilerija je na tej fronti delovala proti nekaterim ciljem. Rabel in Predil sta dobila tuintam kako granato v dar. Uspeh vseh teh bojev je ta, da so vse zaporne utrbe še sposobne za boj in da odgovarjajo z ognjem. Proti koncu junija je nastopila tudi laška pehota. V ozemlju Krna južno od Bovea se vrše manjše in večje praske, ki se trajajo nadalje. Tuintam napadejo Italijani z veliko premočjo in pošljejo na razmeroma majhen prostor znatne sile, med njimi številne bataljone alpinov. Za zanos laške ofenzive je značilno, da začaj za svojimi postojankami kopljejo strelske järke in gradijo žične ovire, kakor da bi se bali naše ofenzive. Sovražnik ima izredno velike izgube. Ujetniki in dezertirji povedo, da so mislili, da bodo mirno zasedli na podlagi diplomatskih pogajanj odstopljeno ozemlje. To so jim pravili in zato jih je globoko pretreslo, ko so nepričakovano zašli v ta peklenški ogenj.

Italijanska križarka „Giuseppe Garibaldi“ potopljena.

Dne 18. julija zjutraj se je pojavilo 8 italijanskih križark in 12 torpedovk pred Dubrovnikom in je obstreljevalo kolodvor v Gružu in višino pri Cavtatu. Oddale so okrog 1000 strelcev. Nekaj zasebnih hiš je bilo lahko poškodovanih. Ubit ni bil nihče in tudi ne ranjen. Ob 6. uri zjutraj je naš podmorski čoln začel s torpednim strelom italijansko oklopno križarko „Giuseppe Garibaldi“, ki se je tudi udeležila obstreljevanja, in jo potopil. Križarka se je tekom 15 minut potopila.

Potopljena križarka „Giuseppe Garibaldi“ je bila zgrajena leta 1899. Dolga je bila 111, široka pa 18 metrov. Oborožena je bila s 44 topovi. Vozila je pa z brzino 20 milj na uro. Njena posadka je štela 555 mož.

Italijanska vojna mornarica ima sedaj le še 6 oklopnih križark, ki so sposobne za pomorsko bitko na odprtem morju. Značilno je, da si italijanska vlada ne upa pravilno objaviti svojih izgub na morju, ker se boji nevolje med ljudstvom in tudi nemirov, za katere so Italijani kmalu pripravljani.

Italijanska prismojenost.

Italijanski kralj je imenoval v Trstu rojenega žida Bürzela, ki je zaradi veleizdajalstva moral v Italijo in se tam prekrstil v Barzilaj-a, za ministra „neresenihi“ Italijanov. Govorica, da je italijanski kralj prismojen, se torej uresničuje.

Nov namestnik v Galiciji.

Dosedanji galiski namestnik dr. Korytowski je odstopil in na njegovo mesto je imenovan infanterijski general Herman pl. Colard e. kr. namestnikom. Da se je vlada odločila za generala, razlaga s tem, da je po zopetni pridobitvi Galicije potrebna vojaška oseba, ki pa je odgovorna ministrštvom.

Z Balkana.

Zelo težko je, točno poročati o balkanskih državah, ker se položaj zaradi njihovega cincanja in preračunjevanja neprestano spreminja. V trenutku je položaj tak: Rumunija in Bolgarija opazujeta z nape to pozornostjo dogodke na ruskem bojišču. Ker se ti dogodki za nas ugodno razvijajo, se nam od Rumunije ni ničesar bati. Še manj seveda od strani Bolgarije, ki si skuša za vse slučaje s pogodbami zavarovati svoj hrbet proti Rumuniji in Turčiji. Na Grškem počiva politika, ker se kralj ni ozdravel, čeravno je izven nevarnosti. Ni gotovo, da bo te dni sklican državni zbor, ampak mogoče šele mesca avgusta. Na Grškem je javno mnenje proti Angleški, ki ovira prosti promet grških trgovskih ladij, in proti Italiji, ki ji postaja nadležna v Albaniji.

S Črnogore ni nič drugega novega, nego da je kralj Nikita naznanil novo prodiranje proti Avstriji. Beseda je velika, a dejanja se nihče ne boji. Srbi pa imajo smolo z Albanijo. Rusija pritiska nanje, da v Albaniji ne delajo napotja Italijanom. Pravi se celo, a ni potrjeno, da so se morali Srbi umakniti iz Drača. Zdravstvene razmere v Srbiji so se baje znatno zboljšale.

Stavka angleških rudarjev.

Na Angleškem je začelo v premogokopih stavkati nad 200.000 delavcev. Gre se za povišanje meзде. Stavka bo seveda uplivala tudi na izdelovanje — vojnih potrebščin. Za vojno navdušeni Angleži imenujejo stavko izdajalstvo.

Prebiranje 43- do 50letnih.

Iz Dunaja se dne 17. julija uradno poroča:

Kakor izvemo, se bo vršilo prebiranje črnovojniških zavezancev letnikov 1865 do 1872, nadalje onih v letih 1873 in 1874 rojenih, ki so bili predčasno iz črnovojniške službe odpuščeni, v času od 29. julija do 30. septembra.

K prebiranju morajo iti črnovojniki s tistimi občinami, kjer so se svoj čas oglasili. Izvzeti so pri teh prebiranjih tisti črnovojniški zavezanci, katere zadene kaka v tozadavnem razglasu o prebiranju omenjena izjema, n. pr. med drugimi zdravniki, nadalje tisti v l. 1872 rojeni, ki so že služili pri vojaštvu in so pravilno oproščeni vojaške službe. K prebiranju morajo priti vsi, taki, ki so nekaj služili, ali ne, in ki so se glasom izdanih določil morali zglasiti k prebiranju. Vpoklicani pa bodo v službovanje za sposobne spoznani črnovojniki še le v poznejšem času.

Razne novice.

* Štiridesetletnica mašništva prem. g. knezoškofa. Kn.-šk. lavantinski stolni kapitelj v Mariboru je poslal z ozirom na petindvajsetletnico škofovanja našega prem. g. knezoškofa mrdgoč. dekanijem uradom okrožnico, v kateri je v jedrnatih besedah opisano blagonosno delovanje našega Nadpastirja ter razloženo, kakšne slovesnosti so bile namenjene povsem petindvajsetletnice. Ker pa so radi vojske na željo prevz. g. knezoškofa bile vse slovesnosti odpuvedane, za to pozivlja preč. kapitelj, da slavijo škofljani v tihi in pobožni molitvi letos vsaj štiridesetletnico mašništva svojega Nadpastirja. Okrožnica pravi doslovno: Ker so bile slovesnosti za škofijsko petindvajsetletnico lanske leto preložene na ugodnejši čas, je prosil kn.-šk. stolni kapitelj dne 19. aprila t. l. prem. g. knezoškofa, naj bi milostno dovolili, da se za leto 1914 nameravana svečanost sme praznovati letos in sicer dne 25. julija, ko poteče 40 let, kar so Prevzvišeni prejeli iz rok Svojega prednika na škofijski stolici zakrament sv. mašniškega posvečenja. Premilostni vladika so naročili, da izostanejo z ozirom na čas grozne vojske vse slovesnosti. Ko pa je Njih prosil kn.-šk. stolni kapitelj, da bi vsaj dovolili za dan 25. julija 1915 v stolnici in v župnijskih cerkvah lavantinske škofije slovesno sv. mašo, so v cerkveno slovesnost privolili. Vstled tega naznanil kn. šk. stolni kapitelj mnogoč. duhovščini, da se bo služila dne 25. julija 1915, to je na deveto pobinkoštno nedeljo, ob 10. uri dopoldne v tukajšnji stolnici pontifikalna sv. maša z zahvalnico „Te Deum“, obenem pa prosil in vabi, da se služijo tisto nedeljo ali prvo prvo nedeljo po 25. juliju t. l. v vseh župnijskih cerkvah naše škofije po primerni pridigi slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo „Te Deum laudamus“, h kateri se naj prijazno vabijo verniki s prošnjo, da molijo pobožno za premilostljivega gospoda Nadpastirja ter za Njih darujejo sv. obhajila.

Naš prestolonaslednik — imenovan za generala. Cesar je imenoval našega prestolonaslednika Karola Franca Jožefa za generalnega majorja in kontre-admirala.

† Nadvojvodinja Marija. V Badenu pri Dunaju je dne 17. t. m. umrla nadvojvodinja Marija, stara 90 let. Rajna je bila soproga leta 1913 umrlega nadvojvoda Rajnerja, s katerim je živela 60 let v zakonu. Truplo visoke pokojnice prepeljeno na Dunaj, kjer je bilo v sredo, 21. t. m., blagoslovljeno in pri oo. kapucinih položeno v grobišče cesarske hiše.

* Visoki obisk. God sv. Vincencija Pavlanskega, zaščitnika bolnišnic, so naš prevzvišeni in premilostljivi knez in škof slovesno obhajali v mariborski javni bolnišnici, kjer ležijo tudi najbolj težko ranjeni vojaki. Ob 6. uri zjutraj so darovali v bolniški kapelici sv. mašo za vse žive bolnike, zlasti pa za naše žive in rajne vojake in njihove dobrotnike. Po blagoslovu z Najsvetejšim pa so v prisrčnem nagovoru podali vsem navzočim mnogo tolažilnih in vspešnih namigov iz življenja sv. Vincencija. Naj bi posnemali, zlasti v sedanjih hudih časih, njegovo trdno vero, neomahljivo zaupanje na Boga in apostolsko ljubezen do bližnjega, posebno pa njegovo skrajno potrpežljivost in udanost v najsvetejšo voljo božjo v bolečinah, v katerih se je tolažil z Gospodovimi besedami: „Ta bolezen ni v smrt, temveč v čast božjo!“ Potem so obiskali vse bolniške sobe, milo tolažili razne bolnike ter jim delili spominke in nadpastirski blagoslov. Šele proti 11. uri so preblagi vladika zapustili hišo bolečin.